

u knjizi, tako da dolazi do umarajućeg nabiranja. U tekstu nailazimo na pojmove ili imena istaknuta masnim slovima, što pojačava dojam da imamo posla s tipičnim udžbenikom – ali kao da to nije dovoljno, neki pojmovi istaknuti su i kurzivom. Na taj su način u nekim rečenicama riječi tiskane masnim slovima i kurzivom doslovce izmiješane s tekstem u običnom fontu, pa ono što bi prema svojoj izvornoj ideji trebalo olakšavati, zapravo otežava čitanje. Dijelovi teksta tiskani su sitnijim slovima. U velikom broju slučajeva riječ je o navodima izvornih tekstova, a ponegdje vjerojatno o nepromijenjenom tekstu Ericha Zöllnera ili drugim historiografskim tekstovima. Međutim, o tome moramo nagađati jer često nedostaje navod odakle tekst potječe. Svako poglavlje sadrži bibliografiju, koja može biti vrijedan putokaz za one koji se namjeravaju dublje upoznati s austrijskom poviješću, dakako pod uvjetom da vladaju njemačkim jezikom.

Ova je knjiga, slično kao i ostale knjige »Barbatove« povijesne biblioteke, svakako zavrijedila pozornost hrvatskoga čitateljstva, napose povjesničara. Zahvaljujući tim knjigama, može se saznati puno o drugima, ali isto tako – i to ne samo putem usporedbe – i o samima sebi.

Magdalena Najbar-Agičić

Bosna, Hrvatska, Hercegovina. Zemljovidi, vedute, crteži i zabilješke grofa Luigija Ferdinanda Marsiglija krajem XVII. stoljeća

Priredio Hamdija Hajdarhodžić,
AGM, Zagreb 1996, str. 117

Stjepan Srkulj, Josip Lučić: *Hrvatska povijest u dvadeset pet karata*

AGM, Zagreb 1996, str. 115

Nakon dugotrajnih priprema, izdavačka kuća AGM objavila je potkraj 1996. dvije knjige koje u svakom slučaju vrijedi imati u svojoj knjižnici: *Bosna, Hrvatska, Hercegovina. Zemljovidi, vedute, crteži i zabilješke grofa Luigija Ferdinanda Marsiglija krajem XVII. stoljeća* (priredio Hamdija Hajdarhodžić) i *Hrvatska povijest u dvadeset pet karata* Stjepana Srkulja i Josipa Lučića.

Potonja je knjiga izdana u suizdavaštvu s Hrvatskim informativnim centrom i Trsatom. Riječ je o pretisku znamenitog Srkuljeva atlasa *Hrvatska povijest u devetnaest karata* koji je 1937. izdao Hrvatski izdavački bibliografski zavod u Zagrebu. Ovdje je to izdanje dopunjeno sa šest zemljovida hrvatske povijesti u 20. stoljeću što ih je izradio Josip Lučić, koji je ujedno napisao i kratak pogovor. Srkuljev atlas Lučić je ocijenio kao »najveći domet hrvatske historijske geografije glede političko-državnog razvoja hrvatske države i njezina teritorija«. Iako je naša povijesna znanost u posljednjih šezdeset godina znatno napredovala, ova Lučićeva ocjena stoji: u pogledu granica i političke povijesti Hrvatske Srkuljevima se zemljovidima nema što puno dodati ili oduzeti. Devetnaest zemljovida koje donosi Srkulj, pokazuju hrvatski povijesni i politički prostor u njegovu razvoju od razdoblja prije dolaska Hrvata do postanka Jugoslavije. Svaki zemljovid podrobno je opisan. Srkuljeva je namjera bila dati kratak pregled nacionalne povijesti – nešto što će zainteresiranima za hrvatsku prošlost, »u vrijeme kad svijet brzo živi i kad mu ne dostaje vremena da čita velika povijesna djela«, omogućiti zoran pregled i dati osnovne obavijesti. Njegovo golemo iskustvo autora udžbenika i priručnika iz povijesti odrazilo se i u ovom djelu, koje je pisano jasno i jezgrovito, pregledno i sustavno. Možda će nekoga zasmetati što se u knjizi pod naslovom *Hrvatska povijest* pojavljuju zemljovidi i tekstovi

o Srbima u Raškoj, državi srbijanskog cara Dušana, postanku i razvitku Crne Gore ili pak o razvoju Srbije od turskog pašaluka do samostalne kraljevine. No, to je plaćanje duga svom vremenu iz kojeg Srkulj jednostavno nije mogao (a niti htio) pobjeći. Promatrajući Srkuljeve karte, nameće se zaključak da nešto nedostaje – nadati se da će to u budućim hrvatskim povijesnim zemljovidima biti izmijenjeno – naime, da će u njima, uz Beograd, mjesta naći i Venecija, i Budimpešta i Beč, dakle sva najvažnija državna središta s kojima su Hrvati bili stoljećima vezani. Predgovor knjizi napisao je Franjo Tuđman.

Knjigu *Bosna, Hrvatska, Hercegovina* priredio je Hamdija Hajdarhodžić, umirovljeni dubrovački profesor i bibliotekar. Knjiga je rezultat dugogodišnjeg istraživanja djela i ostavštine talijanskoga plemića i austrijskoga generala Luigija Ferdinanda Marsiglija, predsjednika austrijske Komisije za razgraničenje s Osmanskim Carstvom i Mletačkom Republikom nakon Velikoga bečkog rata potkraj 17. stoljeća. Taj neobičan čovjek osnovao je 1714. Institut znanosti u Bologni, koji postoji i danas. Tijekom više desetljeća lutanja (u jednom je trenutku bio zarobljen i postao turski rob!), ratovanja i djelovanja na poslovima razgraničenja, Marsigli je prikupio obimnu građu o Podunavlju i Balkanskom poluotoku, koju je njegov institut trebao obrađivati.

U uvodnom tekstu Hajdarhodžić je opisao Marsiglijevu ostavštinu koja se najvećim dijelom čuva u Bologni i Beču, te u nizu arhiva i knjižnica po cijeloj Europi. Svoj je tekst popratio neobično iscrpnim bilješkama u kojima navodi literaturu o određenim problemima (navodi čak i brojeve signatura). Uz bibliografiju Marsiglijevih objavljenih radova, to će svakako koristiti istraživačima, ali i drugima koji žele pročitati nešto više o povijesti Osmanskog Carstva, Austrije i Mletačke Republike u razdoblju ranoga novog vijeka. Osim opširnih bilježaka Hajdarhodžić je priredio i popis dodatne literature, tj. one koja se ne spominje u bilješkama, a dotiče se teme. Taj popis sadrži još 65 naslova. Ono što će zainteresirati ne samo znanstvenike-stručnjake, već i širi krug čitatelja jesu upravo slikovni prilozi – faksimili rukopisa i knjiga, zemljovidi, tlocrti, vedute, crteži i portreti. Ilustracije su odlično pripremljene, a knjiga grafički izuzetno dobro oblikovana. Na kraju knjige nalaze se kazalo imena i pojmova, sažeci na talijanskom, engleskom i njemačkom, te kratka bilješka o priredivaču. Profesor Hajdarhodžić upravo priprema novu knjigu o Marsigliju. Nadamo se da će smoći snage i umijeća da je dovrši i pronađe izdavača zainteresiranog za objavljivanje (što i nije uvijek lako posebice kada su u pitanju knjige prepune ilustrativnog materijala), napose jer je Marsigli imao doista široko obzorje i područje na kojem je djelovao. Dio njegove bogate ostavštine time bi postao bliži i dostupniji istraživačima.

Damir Agičić

Catherine Wendy Bracewell: *Senjski uskoci. Piratstvo, razbojništvo i sveti rat na Jadranu u šesnaestom stoljeću*

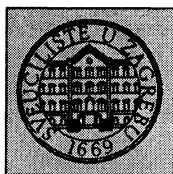
Preveli Nenad Popović i Mario Rosini, Barbat, Zagreb 1997, str. 319

Izdavačka je kuća »Barbat« nedavno obogatila naše književno tržište novim prijevodom. Riječ je o povijesnoj monografiji *Senjski uskoci. Piratstvo, razbojništvo i sveti rat na Jadranu u šesnaestom stoljeću* Catherine Wendy Bracewell, izvorno objavljene 1992. kod Cornell University Press. Autorica knjige rođena je u Australiji, a danas je profesorica povijesti na School of Slavonic and East European Studies (Škola slavenskih i istočnoeuropskih studija) u Londonu. Kratak Predgovor hrvatskome izdanju napisao je Ivo Banac. Prije pojave prijevoda, Wendy Bracewell nije bila široko poznata hrvatskoj intelektualnoj javnosti iako, kako to u Predgovoru ističe Ivo Banac, »spada u najelitniji krug ne više od petero znanstvenika, koji su u stranom svijetu posljednjih godina rekli nešto novo i doista utjecajno o Hrvatskoj«.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

30

ZAGREB 1997.

Izdavač
Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Za izdavača
Stipe Botica

Redakcija
Branka Boban
Neven Budak
Mirjana Gross
Franko Mirošević
Iskra Iveljić
Nikša Stančić
Božena Vranješ-Šoljan

Urednički kolegij
Ivo Goldstein
Marijan Maticka
Mario Strecha

Izvršni urednik
Mario Strecha

Adresa uredništva
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb, Ivana Lučića 3
tel. 385 1/ 6120 150, 6120 166, fax. 385 1/ 6156 879
Časopis izlazi jednom godišnje. Izdavanje časopisa sufinancira
Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske
br. 6859/1 od 5.X.1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Ministarstvu znanosti i tehnologije
Republike Hrvatske pod brojem UP-547/2-84-1984.

Tehnički urednik
Krešo Turčinović

Naslovna stranica
Iva Makvić

Lektura i korektura
Ljiljana Cikota

Prijevod sažetaka na engleski jezik
Marina Denona-Krsnik

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

UDK 949. 75

RADOVI 30

/ [uređivački odbor Ivo Goldstein... et al.]. – Zagreb
: Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta, 1997.
– 372 str. ; 24 cm

– Summaries.

ISBN 0353-295X

Kompjutorski slog i prijelom
Krešo Turčinović

Tisak
KRATIS – Zagreb

Tiskanje završeno u ožujku 1998. godine

Naklada
500 primjeraka